

EGY NYELVVEL IS LEHET TÖBB NYELVEN BESZÉLNI

A nyelv tudása nem születési ajándék, a nyelv tudását nem öröklí a gyermek. A nyelv tudásáért meg kell 'szervenedi'. A nyelv tanulása, a nyelvtan úgy él a köztudatban, mint iskolai tantárgy, még a tantárgyak között is 'száraz', 'unalmas', 'elvonat' szabályok gyűjteményének hírében áll. Pedig – a

róla kialakult felfogással ellentétben – a nyelvtan a leggyakorlatibb ismeretek közé tartozik. Gyakorlatinak tekinthetjük abban az értelemben, hogy a nyelvhasználat törvényeit állapítja meg, márpedig a társadalomban együtt élő emberek semmiféle kapcsolata sem képzelhető el a nyelv eszközeinek használata nélkül. Beszélünk, írunk és olvasunk kisgyermekkorunktól életünk utolsó pillanatáig a családban, társaságban, munkahelyünkön: mindig és mindenütt. Mindig és mindenütt velünk van, mert vérünké vált, tudatunkkal azonosult az anyanyelv.

Kifejezőeszközeink végtelen gazdaságával híven tolmácsolja gondolatainkat és érzéseinket, s közvetíti számunkra mások gondolatait és érzéseit. A társadalomban nemcsak a közös szakma, hanem sok egyéb közös tevékenység is kialakít olyan csoportokat, amelyeknek tagjai 'egy nyelven beszélnek'. A diáknyelv – és tágabban: az ifjúság nyelve – a nemzedéki összetartozást jelzi és erősíti a titkosság szándéka nélkül. A XIX. század elején Jókai Mór 'kollégiumi műnyelv' néven említette a diáki rétegnyelvet. Hoffmann Ottó a Magyar Elektronikus Könyvtárban (MEK) megjelent *Mini-tini-szótár*-jában (1997) beszámol a diákság különleges szavairól. Kedves olvasó is volt diák és használta az akkoriban divatos szavakat, örülve annak, hogy a felnőttek nem értették az egész társalgást. A következő szavak szolgáljanak példaképpen a mai ifjúság szókincséből.

Iskolával kapcsolatos : agyfejlesztő intézet, cella, diliház, észtöltőde, fejtágító műintézet, kényszerintézet, napi szenvedések helyszíne, okosító, pótotthon, sulibuli, szekáló, szenvedőház, tanbörtön, tanulásterjesztő, vágóhíd, váróterem, vesztőhely.

Kisegítő (gyógyped.) iskolai tanuló: agyalábúlt, agyas, begyós, bogyós, buggyant, bumlis, bunkó, dilinó, dilinkós, dinka, észfogyatékos, fafej, flúgos, gyagyás, gyépés, gyógyis, hibbant, ketyós, korrekciós, krepa, lágy agyú, nyomott agyú, süni gyerek, süsi.

Tanító(nő): csicskahajcsár, csicskavezér, észkombájn, tamtam néni, tanár bá, tancsi bácsi, tancsi néni, tanesz, tani, tantinó, tantós néni, tancsi bá.

Magyar nyelv(tan): agyar, babanyelv, dögtan, görccstan, gyögi, magoló, magyesz, mamanyelv, maminyelv, nyanyanyelv, nyeltan, nyögéstan, nyivi-nyavi.

Nyelvi laboratórium: bábel, halandzsák völgye, halandzsaláp, kíznókamra, kíznó szoba, halálterem, nyelves, nyelvi fejtörő, nyeli la, nyelvlabor, nyelvtékervények megnyúlása, nyelvtörő, nyögi labi, nyögtan labor, vesztőhely.

Igazgatói iroda: bunker, csodalak, diribarlang, diroda, egérlyuk, fejesszoba, forgalmi iroda, gatyafölkötőde, górésszoba, halálterem, izzasztó, kínkamra, kopasztó, mellékhelyiség, mézárszék, nyüzőhely, vallató, vérpad, vesztőhely, vezériroda.

Tanári szoba: állatkert, begyűjtő, bolondokháza, bűzbarlang, diliszoba, dohányzóda, gyógyók háza, hóhérszoba, kanári tar-szoba,

karám, kobaktanács, lipótmező, menhely, nyomornegyed, pletykafészek, sátánok barlangja, tanár-lak, tancsilak.

Büfé: bódé, böffencs, böffentő, böfike, böfögő, bufec, büfétye, büfögtető, csámcsogó, éhezde, faló-nyelő, fejtömő, hami, hizlalda, hízófülke, kajaház, kajálda, kajáltató, kaja szalon, kajatár, öblögető, penészraktár, röfi, takarmánygyár, tejszárdá, zabálda, zabatár.

Iskolatáska: AIDS-tároló, batyó, balyu, börrönd, cucc, cumó, csomag, isitáska, lógató, lomtár, málha, mázsa, nyűg, pakk, puttony, raktár, púposító, súltasi, súlyzó, szatyesz, szatyor, tasak, tasedli, tasenkó, tasó, tasunka.

Zsebszámoló: agy, agyas, böködő, diákagy, digitron, eszecske, észindító, istenáldása, kisokos, matekpuska, matekítók, miniagy, mini king, mütyűr, okoska, pityegő, pötyöggető, pótész, matekagy, számcsi, zsebibaba, zsebszámolda.

Bizonyítvány: álmaim könyve, apaszomorító, bizonyíthatvány, bizó, bigyó, emlékkönyv, gyászjelentés, hulladék, ítélet, marhalevél, mérgező, seggreverősdí, számárpakszus, tükörkép, végrendelet, végső leszámolás, végső klotyupapír, bánatkönyv.

Tornaterem: bordika, börtön, fásasztó, fullasztó, futrinka, gyötrőhely, izomlázító, izzasztó, kamra, kínterem, kíznóház, konditerem, lovarda, nyúzóterem, testfogyasztó, tornalyuk, ugrabugra terem, ugrálda, ugriterem, vesztőhely, zsibbasztó.

Iskolapad: csúszódeszka, firkálda, dekorációs fafelület, fásasztópad, gyógyópad, görnyedő, halálpad, hintaszék, kaloda, karám, kínpad, kíznópad, könyöklő, nyögpad, nyugágy, puskák helye, puskatár, számárpád, szemétdomb, szenvedőhely.

A tanár magyarul: altat, beszél a falnak, áriázik, csacsog, dirigál, dumál, dumcsizik, duruzsol, elereszti a dumát, fecseg, fejet tágít, félrebeszél, gagyog, hányja a rizsát, hápog, karattyol, koptatja a nyelvét, korotyol, lafatyol, leadja a lelki fröccsöt, lefetyel.

A tanuló nagyon figyel az órán: bámul, buzgó mócsing, buzgóskodik, buzog, csodagyerek, csupa fül, dagad a feje a tudománytól, hegyezi a füleit, hígyagyú, kukkol, mereszti a gubóját, nyalizik, pedálozik, puncsbobo, puncsol, stréberkedik, szót eszik.

A tanuló igazolatlanul hiányzik: beszorult az ágy alá, bumlizik, csavargyárban dolgozik, csavargyáros, csavarog, felmenti magát a tanulás alól, hiánycikk, iskolakerülő, iskola undora van, iskolaundoritiszben szenved, kacsázik, kóborol, kószál, lófrál.

A diák nagyon tanul: agytankol, be akar vágódni, bebújik a könyvbe, benyal, biciklizik, biflázik, buzgó mócsing, buzog, darál, energia készletét tölti föl, falja a lecajt, gázt ad, gürizik, hajtja magát, iskolamániás, könyvmoly, magol, művelődik, nyalizik, tömi a fejét.

A tanuló mebukott: aknára futott, árnyékra ugrott, beadta a kulcsot, bedugult, kampecolt, betette a nagyajtót, bukarest, bukfencezett, bukott számár, defektet kapott, elhúzták a nótáját, leapacsolták, hosszabították a szerződését, taknyolt, üzemmazara volt.

Anyám: ajci, anci, anka, ansza, anyáca, anyaka, anyca, anyci, anyjuk, anyó, anyóca, anyóka, anyuc, anyus, anyuszi, écsanyám, édesanyjuk, házisárkány, jóanyám, mama, mamáka, mamci, mami, mamikám, maminkó, mamus, mamusi, mucu, mucus, muter.

Apám: apafej, apca, apci, apcu, apó, apóca, apóka, apsi, aptya, aptyuk, apus, apuska, atya, atyám, csapatfő, dedi, fater, fatyesz, fej, főnök, hős szigor, idomítóm, idősöm, nagy fehér, öregem, öregfiú, papa, papi, papikám, papus, papuska, patyám, tata, tati, tatus.